

Etter en periode med mye stramhet og minimalisme i stuebelysningen, er det tid for mer farger, humor og skulpturelle former. Trenden er – slå deg løs!

TEKST: SIGURD AARVIG



Spiro er et eksempel på at armatur for boligen formes som skulptur, forteller Berit Egge i Brødr. Kolstad Belysning. Foto: Sigurd Aarvig

Lys med kreativ humor. Øynene og "snuten" på Mademoiselle Filou er en tesil. Foto: Sigurd Aarvig



Frodigere og mer farger

– Formene mykes opp. Knallrødt og andre sterke farger er oftere å se, sier daglig leder Berit Egge i Brødr. Kolstad Belysning i Bærum.

Interiørarkitektene MNIL Kari Ihle og Jarle M. Fotland i Kritt Interiørarkitekter AS i Oslo merker også en økende trang til variasjon: – Det begynner å bli slik at alt er lov, sier de.

Fagfolkene vi har snakket med, anbefaler variasjon i lyskilder og plassering. Ha lys som dekker de ulike funksjonene til stue og oppholdsrom. Tenk gjerne i soner og benytt dimming, så du kan variere lysstyrken. For de avanserte finnes styringssystemer der du kan lage ferdige programmer for ulike årstider og situasjoner.

Både kitsch og stilrent

Berit Egge kom tilbake fra vårens lysmesse i Frankfurt med et inntrykk av større frodighet i armaturer og lampeskjermer.

– Jeg så mange morsomme effekter og skulpturer. En del nærmer seg kitsch, men fortsatt finnes mye stilrent i stål og hvitt.

Egge viser frem en katalog der designerne har boltret seg med sprelske former i glass, plast og metall. Her er lysekroner spunnet av metalltråder med spot'er i ulike farger, prismer og dyrefigurer. Du kan få robotlampe til gutterommet og en mus med sveitserost i børstet stål med innlagt lys til kjøkkenbenken. – Noen har mer dempede effekter.

Små detaljer skaper variasjon, eller du kan ha spot'er med fargefilter for å skape morsomme virkninger, sier Egge.

Klassikere dukker opp igjen, som Verner Pantons VP Globe. Prislappen på over femten tusen begrenser selvsagt kundekretsen noe, men kulen i transparent akrylplast med fem aluminiumsreflektorer inni vil garantert vekke oppsikt under middagsselskapet.

Riktige farger

230 volts halogenlamper er blitt vanligere. Fordelen fra 12 volt er at du slipper trafoboksen og summingen fra denne. 230 volts halogen gir dessuten gulere lys, slik mange foretrekker det. Ulempen er høyere strømforbruk, mer varmeutstrømning og mindre variasjon på spredning av lyset. LED finnes i leselamper og downlights, ellers er det lite aktuelt i stue og oppholdsrom på grunn av sitt kalde, blåaktige lys.

– *Hvor mye lys trenger vi egentlig i stua?*

– Det avhenger mye av interiøret. Mørkt gulv krever mer lys. Blanke flater reflekterer godt og reduserer derfor behovet, sier Berit Egge, som ofte er på hjemmebesøk for å gi råd.

– Lys får frem fargene. Det hender folk klager på lyset fordi de syns fargene på møblene og veggene blir feil, mens det i virkeligheten er de som har valgt feil farge. Husk at du må velge farger i dagslys eller i tilstrekkelig belysning.

Unngå blending

Takskinner for oppheng av lys har lenge vært populært. Enda stiligere er det å slisse skinnene inn i himlingen. Det kan gjøres i forbindelse med oppussing eller planlegges i nybygg.

– *Det sies at nordmenn er verdensmestere i å pusse opp. Er vi også verdensmestere i å handle lys?*

– Jeg vet ikke hvordan vi ligger an i forhold til andre land, men i hvert fall er lyset blitt en viktigere del av interiøret enn før. Når vi skifter møbler, vil vi også ha ny belysning. – *Hva er vanlige fallgruver når det gjelder belysning i stue og oppholdsrom?*

– Blending er en av dem. Skinner for spotlys bør ikke monteres midt i taket, men langs veggene, slik at lysstrålen rettes mot veggene og ikke treffer deg i ansiktet. For å få godt lese- og arbeidslys er det smart å bruke dimmer, for eksempel ved spisebordet. Så kan du skru opp lysstyrken når du vil lese avisen eller barna gjør lekser.

Ulike lyskilder

Kari Ihle og Jarle Fotland i Kritt Interiørarkitekter AS anbefaler at lys plasseres i forskjellig høyde, noe i tak, noe i bordhøyde. Ulike lyskilder gir ulike virkninger, og det bidrar også til å skape variasjon.

– Sparelampe kan være greit der hvor det er vanskelig å komme til for å skifte pære, men sparelys i hele værelset blir som en evig grå-

værsdag. Glødelamper gir et varmt lys, halogen får ting til å briljere. Sammen gir de ulike lyskildene større dybde, sier Ihle.

Som interiørarkitekter er Ihle og Fotland vant til å lytte til kundens ønsker før de gir råd og foreslår løsninger. Kundens smak og hvor mye penger kunden vil bruke på innredning, er avgjørende.

Lytter til kunden

– *Er vi på vei bort fra det stramme, minimalistiske?*

– Det er artigere uttrykk i dag enn det vi har sett de senere årene, og innenfor ulike miljøer kan vi si at alt er lov. I virkeligheten har de fleste av oss en blanding av stilarter i boligen. Vi har spesielle gjenstander og møbler som kanskje ikke står i stil med resten av interiøret, men som vi er spesielt glad i.

– Ofte er det en morsom oppgave å sy ting sammen, sier Ihle.

– Og det er vi gode til, for vi er vant til å forholde oss til forskjellige typer miljøer, skyter Fotland inn.

– Vår oppgave er å være sparringspartner for oppdragsgiveren. Vi kjenner markedet godt og kan si hvilke forretninger du skal gå til for å finne det du vil ha, eller vi kan foreslå produktene. Kundens ønsker avgjør om vi foreslår Ikea eller en dyr designforretning, sier Kari Ihle.

– *Er høy pris ensbetydende med høy kvalitet?*

– Ikke nødvendigvis, men det kommer an på hva du mener med kva-



Interiørarkitektene
MNIL Kari Ihle og Jarle
M. Fotland i Kritt
Interiørarkitekter AS
gleder seg over en
større løssluppenhet
hos kundene. Foto:
Sigurd Aarvig

*Slik kan peiskroken se ut med god hjelp fra interiørarkitekt.
Foto: Kritt Interiørarkitekter AS*



litet. Designen kan være dyr i seg selv, sier Jarle Fotland. Han er imidlertid skeptisk til de aller billigste armaturene. Der er gjerne materialer og transformatorer ikke så holdbare som på noe dyrere armaturer.

Lysstyring

Styringssystemer for belysning er på vei inn. Det betyr at du kan legge inn lysprogram som dekker ulike bruk av oppholdsrommet, og få frem den ønskede lyssettingen med et tastetrykk. Du kan for eksempel ha én belysning for middagsselskap, én for peiskos og så videre, og du kan ha forskjellige program for årstidene. Har du anledning til å lage en helhetlig plan for leiligheten, kan styringssystemet dekke alle rom, og gjerne for lyd, TV, brannvars-

ling og tyverialarm i tillegg til lys. Da er det en forutsetning at du har kanaler i vegger eller himling der du kan skjule kablene. Videre kan styringssystemet sørge for at lyset dempes eller slukkes når du forlater værelset.

– *Hvordan er tilbudet på armaturer med god design?*

– Det kommer an på hvor i landet du bor. Mange steder har bare én lampeforretning, og da har du det utvalget som finnes der. Heldigvis er det sjelden at installatørene er bundet til utvalget i én forretning når det gjelder lys i boliger, det er et større problem i næringsbygg, sier Kari Ihle og Jarle M. Fotland i Kritt Interiørarkitekter.



belysningskatalogen på internett

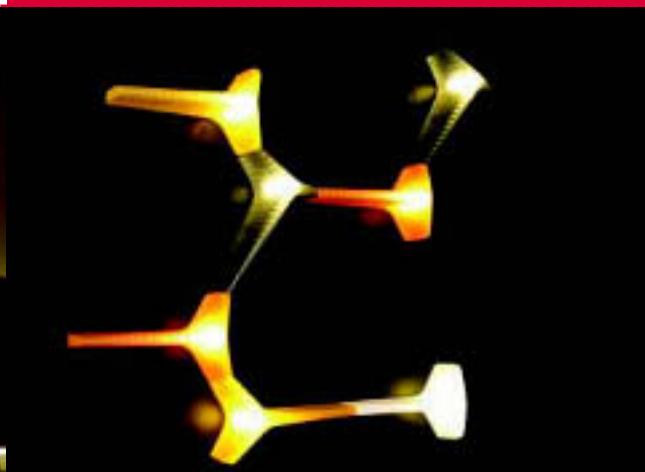
FAGERHULT



Integrert lys kommer vi til å se mer av. Her er Miniside fra Kreon innfelt ved trapp. Foto: Exponovalys



Loop er en ny bordlampe fra Fontana Arte. Foto: Exponovalys



Denne kan du kjøpe så mange ledd du ønsker av, og bygge ut. Yet kommer fra Foscarini. Foto: Exponovalys

INNEBYGD LYS

Lys som er bygd inn i tak, vegger, trapper og gulv blir mer og mer vanlig, forteller butikksjef Anna Karina Mørk hos Exponovalys i Oslo. Forretningen satser spesielt på lysprodukter med god design. - Nå selger vi flest utenpåliggende armaturer, men i fremtiden har jeg mer tro på en kombinasjon av integrert lys og dekorative lamper.

Det krever mer planlegging, men kan gi utrolig spennende løsninger, sier Mørk. Det er helt slutt på tiden da plast ble ansett som et simpelt materiale. Det eksperimenteres med forskjellige plastiske materialer, som for eksempel polykarbonat og kombinasjonen av epoxy og glass. Plastmaterialene gir muligheter for organiske og mer kom-

pliserte former. - Kunden har flere forskjellige stilarter å velge mellom. Fortsatt er det mye minimalisme. Den industrielle stilen med teknisk inspirert utseende er populær. Produktene kan ha knallfarger eller mer duse farger, og dessuten brukes humor og skulpturelle former, sier Anna Karine Mørk.



"Opplys mot taket sørger for generell belysning, i tillegg til at det er dekorativt på vegg. Leselampe skaper en egen sone samtidig som det gir godt leselys."